

ILJA LEONARD PFEIJFFER

EUROPA

— ROMAN —

Çeviri: ERHAN GÜRER

♥ can
çağdaş

ILJA LEONARD PFEIJFFER

GRAND HOTEL
EUROPA

Can Çağdaş

Grand Hotel Europa, Iija Leonard Pfeijffer
Felemenkçe aslından çeviren: Erhan Güner

Grand Hotel Europa

İlk (bu kitapta kaynak alınan) baskı: *Grand Hotel Europa*, Uitgeverij De Arbeiderspers, Amsterdam, 2018

© 2018, Iija Leonard Pfeijffer

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu yayın Dutch Foundation for Literature'in maddi desteğiyle gerçekleşmiştir.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Kasım 2022, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Şebnem Sunar

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.
Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.
Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-5890-4

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ILJA LEONARD PFEIJFFER
GRAND HOTEL
EUROPA

ROMAN

Felemenkçe aslından çeviren

Erhan Gürer

♥can

ILJA LEONARD PFEIJFFER, 1968'de Hollanda'nın Rijswijk kentinde doğdu. Edebiyat hayatına 1998'de yayımladığı şiir kitabıyla atıldı ve ertesini yıl ödül aldı. Pfeijffer bir süre Leiden Üniversitesi'nde Klasik Yunanca okutmanlığı yaptı. Pindar'ın poetik eserleri hakkında yazdığı doktora tezini tamamladıktan sonra, klasik edebiyat tarihi hakkında bir ders kitabı yayımladı. 2003'ten bu yana kendini tamamen yazmaya adanmış. 2014'te *La Superba* adlı romanıyla Libris Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü, 2015'teyse şiirleriyle Jan Campert Ödülü ve Awater Şiir Ödülü'nü aldı. *Grand Hotel Europa* 2019'da Libris Edebiyat Ödülü'ne aday gösterildi. Pfeijffer 2008'den bu yana Cenova'da yaşıyor.

ERHAN GÜRER, 1969'da Niğde'de doğdu. Genç yaşta Hollanda'ya gitti. Leiden, Utrecht ve Boğaziçi üniversitelerinde Türkoloji ve Tarih okudu. Leiden Üniversitesi tarafından hazırlanan ilk bilimsel *Hollandaca-Türkçe Sözlüğü* üzerinde çalıştı. Hollanda Ekonomi Bakanlığı'nda birçok görevde bulundu. Farklı Hollanda ve Türk dergilerindeki şiir çevirilerinin yanı sıra Hollanda edebiyatının yirmiye yakın eserini Türkçeye kazandırdı. Bazı çevirileri: *Max Havelaar*, *Hollandalı Bakire*, *Savaşın Son Kışı*, *Akşamlar*.

Stella'ya

BİRİNCİ BÖLÜM

Görev

1

Yolculuğun başında ve sonunda sevimsiz taksi şoförüyle ettiğim iki çift laf dışında uzun zaman sonra konuştuğum ilk kişi, nostaljik bir kırmızı pikolo üniforması giymiş ince, kara kuru bir gençti. Taksi çınarların arasındaki çakıllı yolda gıcırdayarak uzun giriş yolunun sonuna yaklaşmaya başladığında altın harflerle yazılı Grand Hotel Europa tabelasının altında, etrafı korint sütunlarla çevrili mermer giriş merdivenlerinde otururken görmüştüm uzaktan onu. Bagajıma yardımcı olmak için yerinden kalkmıştı. Gelişimin sigara molasını yarıda kestğine üzüldüğümünden, doğrusu da bu olduğundan, taksi çakıllı yoldan uzaklaşırken bagajımın şimdilik olduğu yerde kalabileceğini, uzun yoldan geldiğimi, benim canımın da bir sigara çektiğini söyledim kendisine. Filtresiz açık mavi Gauloises Brunnes paketimden bir tane ikram edip Solid Brass Zippo'yla yaktım. Kepine altın iplikle Grand Hotel Europa işlenmişti.

Oturduk. Şimdilik yerleşmeyi düşündüğüm, bir zamanların ihtişamlı otelinin görkemli girişine çıkan merdivende birkaç dakika konuşmadan yan yana oturarak sigara içtikten sonra bana hitaben, “Merakıma yenik düş-

tüğüm için affedin, nereli olduğunuzu sorabilir miyim acaba?” dedi.

Dumanımı taksinin uzakta, giriş yolunun sonunda, ormanın başladığı yerde bir hatıra olarak bıraktığı toz bulutuna doğru üfledim.

“Sorunuzun birkaç farklı cevabı var,” dedim.

“Hepsini öğrenmek isterim,” dedi. “Ancak çok vaktinizi alacaksa, en güzelini de verebilirsiniz.”

“Buraya gelmemin en önemli sebebi, cevaplara vakit bulma ümidim,” dedim.

“Sizi bu önemli görevinizi yerine getirirken rahatsız ettiğim için özür dilerim. Merakımın misafirlerimizi rahatsız edebileceğini öğrenmem gerekiyor; Bay Montebello’nun söylediği gibi.”

“Bay Montebello kim?” diye sordum.

“Patronum.”

“Konsiyerj mi?”

“Etimolojisi hoşuna gitse de, o kelimedenden nefret eder. *Comte des cierges*’den, yani mumlar kontundan türetildiğini öğretti bana. Bildiğim neredeyse her şeyi Bay Montebello’dan öğrendim. Babam gibidir.”

“Nasıl hitap edilmek ister peki?”

“Metrdoteldir kendisi ancak içinde Latince ‘ev’ kelimesi bulunduğundan ve en önemli görevimiz misafirlerimizin buraya gelmeden önce ‘ev’ dedikleri yeri unutmalarını sağlamak olduğundan *majordomus*¹ titrini tercih eder.”

“Venedik,” dedim.

1. Latince “yönetici” anlamına gelen *major* ve ev, han, hanedan anlamları bulunan *domus* sözcüklerinden oluşan birleşik sözcük. *Majordomus*, erken Ortaçağ saraylarında idari bir pozisyon olarak karşımıza çıkar. 5. ve 8. yüzyıllarda hüküm süren Merovenj Hanedanı dönemlerinde büyük etki kazanan bu pozisyon, imparatorluk siyasetini belirlemiştir. Osmanlı saray kültüründe *majordomus*’unkine en yakın pozisyon mabeyinciye aittir. (Y.N.)

Kentin adını telaffuz ederken sigaramın külü döküldü pantolonuma. Gördü ve itiraz etmeye fırsat vermeden beyaz eldivenlerinden birini çıkarıp pürdikkat pantolon paçamı çırpma işine girişti. Elleri ince, siyahti.

“Teşekkür ederim,” dedim.

“Venedik nedir?” diye sordu.

“Buraya gelmeden önce evim dediğim yer ve ilk sorunun en güzel cevabı.”

“Venedik nasıl bir yer?”

“Venedik’e gitmedin mi hiç?” diye sordum.

“Ben hiçbir yere hiç gitmedim,” dedi. “Sadece burayı bilirim. Bu yüzden de misafirlerimizi merakımla rahatsız edip Bay Montebello’yu kızdırma alışkanlığını edindim. Onların hikâyeleriyle dünyayı görmeye çalışıyorum biraz.”

“Senin buraya gelmeden önce evim dediğin yer neresiydi?”

“Çöl,” dedi. “Ancak Bay Montebello çölü unutmamı sağladı. Bunun için minnettarım ona.”

Gözlerimi oteli çevreleyen arazide gezdirdim. Sütunlu yol sarmaşıklarla örtülüydü. İçinden begonvil fışkıran büyük toprak vazolardan biri çatlamıştı. Çakıltaşlarının arasında ayrıkotları bitiyordu. Huzurlu. Ama doğru kelime bu değildi. Dingin. Zamanın geçmesi ve her şeyin kaybolmasına razı da olunabilirdi tabii.

“Venedik, geçmiş zaman,” dedim. “Umarım Bay Montebello bana da unutmamda yardımcı olur.”

Sigaramı küllük olarak kullandığımız saksıya bastırdım. O da aynısını yapıp bagajımla ilgilenmek için yerinden fırladı.

“Bana eşlik ettiğin için teşekkür ederim,” dedim. “Adın ne, sorabilir miyim?”

“Abdul.”

“Tanıştığımıza memnun oldum Abdul.” Adımı söyledim. “İçeri girelim. Başlasın.”

Majordomus'un varlığına hazırlıklı olmasaydım bile gözümden kaçması imkânsızdı. Kalesi ve tapınağının eşliğinden adımımı atar atmaz bir raksla karşıladı beni. Beni nezaketten o derece yerlere kadar eğilerek, pohpohlayarak ve kırım kırım kırılarak karşıladı ki tam bir profesyonel muhatap olduğum su götürmezdi.

Adımı önceden ezberlemişti. Ketum bir şekilde, kendimi bir yazar olarak vasıflandırdığımdan haberinin olduğunu belli etti. Yüzünde kaygılı bir ifadeyle uzun yolculuğumun çok fazla yorucu olup olmadığını sorarken, kostümümün kesimine iltifat etme fırsatını da kaçırmayarak, fark ettirmeden ceketimin omuzlarına çekidüzen verdiği bir elbise fırçası bulmuştu bir yerden. Sanki yaratılışın bütün sorumluluğunu üzerinde hissediyormuş gibi, modern dünyanın onu bazı formalitelere uymaya zorlayan güvenilmezliğinden dolayı özür diledi ancak yer değiştirmemin verdiği yorgunluğu attıktan sonra bunun için uygun bir zaman bulabileceğimizi temin etti. Maalesef henüz ne kadar kalacağımı bilmediğimi ve bunun bir sorun teşkil etmeyeceği umidini taşıdığımı söyleyince, kaygılarımı zarif bir el hareketiyle savuşturup beni bir misafir olarak ağırlamaktan işletmenin onur, kendilerinin de zevk duyacaklarını ve bu neşenin uzun sürmesini umduğunu vurguladı. Sonra bana doğru eğilip fısıldayarak haddi olmadığı konulara karışmayı kesinlikle bir âdet haline getirmek istemediğini, ancak sol kol düğmemin iyi takılmadığının dikkatinden kaçmadığını ve ketumluğundan dolayı o düğmemi kaybedersem kendisini affedemeyeceğini söyledi.

Beni özel olarak hazırlattığı süitime götürüp götüremeyeceğini sordu. Hoşuma gideceğinden emindi, ancak işletme herhangi bir konuda yetersiz kalmışsa bütün ek

isteklerimin derhal yerine getirilmesini bizzat denetleyecekti. Haddi olmadan odama içecek ve atıştırarak bir şeyler hazırlatmıştı. Kendisini takip edebilir miydim?

Grand Hotel Europa'nın *majordomus*'u Bay Montebello, önden giderek beni resepsiyon ve kapıcı kabininin bulunduğu holden çıkardı ve yüksek, meşe ağaçlı kapılardan geçirerek üst katlara çıkan görkemli merdivenin bulunduğu mermer sütunlu merkezî konumdaki Büyük Salon'a götürdü. Uzun tüylü halıda, açıklamada ve bilgilendirmede bulunmak için bütün bedenini kolayca bana doğru çevirebilen ve hızını kesmeden geri geri yürüyerek yoluna devam edebilen bir artistik patinajcı gibi hareket ediyordu. Arada bir araya bir piruet koymasaydı ona yetişmekte zorlanacaktım. Abdul bagajımla bizi takip ediyordu.

"Solda kütüphanemiz bulunuyor," dedi rehberim. "Arkasında Yeşil Salon ve Çin Salonu yer alıyor. Diğer kanattaysa bekleme salonu, kahvaltı salonu ve arkasında gölün pırılısını görebileceğiniz kameriye ve gül bahçesine –veya bundan ne kaldıysa– bakan pencere kenarında sizin için sabit bir masa ayırdığım mütevazı restoranımız var. Fıskiye maalesef birkaç yıldır bozuk ancak aşçımız olan hanımın kusura bakmamanız için elinden geleni yapacağına sizi temin edebilirim."

Büyük Salon'a nefes kesen otantiklikte bir avize asılmıştı.

"Kıymetli eserlerimizden biri," dedi her şeyi, dolayısıyla lambanın da dikkatimi çektiğini fark eden *majordomus*. "Ancak bakımı zahmetli. Şöminenin üzerindeki portreyi gördünüz mü? Şüphesiz Niccolò Paganini'nin belirgin ve asil özelliklerini tanımışsınızdır. Pek de önemli bir ustanın işi olmamasına rağmen resim sanatı açısından bir şaheser olduğunu söyleyecek olursanız fikrinize katılmakta bir dakika tereddüt etmem. Otelde hepimiz

çok düşkünüzdür tabloya, çünkü keman virtüözünün şöhretinin zirvesinde Avrupa'nın büyük saraylarında beğeni ve başarı toplamak için yaptığı seyahat sırasında kaldığı otelimizde, yerinde ve canlı olarak çizilmiştir. Rivayete göre kendisine sunulan mükemmel *steak aux girolles*'a¹ teşekkür kabilinden kendi ısrarıyla bu salonda bir konser vermiştir. Yemeğin adı o zamandan bu yana *steak Paganini*'dir ve bugün de hâlâ menümüzde yer almaktadır. Sizi akşam için bundan daha iyi bir tavsiyede bulunmakta güçlük çekeceğiz."

Şöminenin solunda Venedik'teki San Marco Meydanı'nı tasvir eden mütevazı ölçüde ve mütevazı artistik meziyette bir suluboya tablo asılıydı. Bir an yutkunmak zorunda kaldım, resmi görünce. Bunu *majordomus*'un da fark ettiğinden emindim ama her ne kadar Vergilius'tan bir alıntı için mükemmel bir fırsat yakalanmış olsa da bir şey söylemedi. Mermer merdivenin tırabzanları fabl hayvanlarının heykelleriyle süslenmişti; solda bir ejderha, sağda bir sfenks.

"Misafirlerimiz odalarının iyi korundukları bilinciyle rahatça uyuyabilirler," dedi Montebello. "Sizi sembolizm hevesimle eğlendirmemi mazur görürseniz, yukarıdaki odalara çıkabilmek için sırasıyla erkeğin pek gerçekçi olmayan öz imgesi ile kadının özünü simgeleyen, korkunun hibrid görüntüsüyle sizi yanılgıya düşürecek şekilde hırıldayan gizemli kedinin arasından geçmeniz gerekiyor. Seçkin konuklarımızdan biri, canavarların amacının yabancıları dışarıda tutmak değil konukların çıkmalarını engellemek olduğunu söylemişti. Bunu yıllar önce söylemişti ve hâlâ burada kalıyor. Adı, Patelski. Onunla tanışacaksınız. Refakatini takdir edeceğinizi umuyorum. Seçkin bir biliminsandır."

1. Bir tür mantarlı biftek. (Y.N.)

Üst kattaki sahanlıkta, içinde yapay çiçekler bulunan büyük bir vazoduruyordu.

“Biliyorum,” dedi *majordomus*. “Bunu fark etmeyeceğinizi düşünmek, nafile bir ümitti. Sizden ısrarla âciz özrümü kabul etme büyüklüğünü göstermenizi rica ediyorum. Bu eksantrik dekorasyon, otelimizin yeni sahibinin heyecanının üzüntü verici bir sonucu.”

“Otelin yeni bir sahibi mi var?” diye sordum.

“Kısa bir süre önce Grand Hotel Europa, Çinlilerin eline geçti,” dedi. “Otelin yeni sahibinin adı Wang. Şu an bir değerlendirme yapmamızın mümkün olmadığı yeni bir gelişme. Bay Wang otele eski ihtişamına geri kazandırma niyetinde olduğunu ısrarla vurgulamıştır. Sahip olduğu mali imkânlar işe yarayacaktır. Otelin kısmen bakıma ihtiyacı olduğu dikkatinizi çekmiştir. Eskisi gibi çok misafirimiz yok. Bay Wang buna da bir çare bulacak. Otelin tümüyle dolu olmasını amaçlıyor. Bütün bu gelişmeleri olumlu değerlendirme eğilimindeyim. Ancak diğer yandan yapay çiçekli vazo, yeni otel sahibinin geleneklerimize yatkınlığı konusunda kaygıya mahal veriyor. Ancak sizi endişelerimle sıkmak istemiyorum. Geldik. 17 numaralı oda, sizin için hazırladığım süitiniz. Bilmeniz gereken tek şey, terasa açılan kapıların zor kapanıyor olması. Kuvvetli bir esinti çıktığında kapılara bir sandalye dayamanızı öneririm. Yol yorgunluğunu atmanız ve tazelemeniz için sizi yalnız bırakıyorum. Bir şeye ihtiyacınız olursa kapının yanında asılı duran çağırma şeridini çekmeniz yeterli olacaktır. Size Grand Hotel Europa’da iyi istirahatler diliyorum.”

3

Mükemmel. Oda mükemmeldi; mükemmel bir otel odası olduğundan değil, tam tersine, mükemmel olmadı-

ğı için mükemmeldi. Buraya anonim ve işlevsel tasarımıyla bir iç mimar el atmamış, aksine mebzul miktarda tarih, umutsuzca iç çeken izlerini bırakmıştı.

Ön odada antik kırmızı renkli bir deri Chesterfield koltuğu gül motifli eski pembe kadife kaplamalı bir XV. Louis koltuğuyla, neredeyse aynı renkte bir ayak iskemlesi ise ince ahşap oymalı muhteşem bir 18. yüzyıl salon masasıyla yan yana duruyordu. Köşedeki yüksek sehpanın üzerinde, üzerine savaş öncesi radyo istasyon adlarının kazındığı gümüş kaplamalı diskli büyük bir bakalit radyo duruyordu. Muhtemelen doğru transformatörle çalıştırılabilirdi. Ancak eski müzikler çalmayacaktı. Arka odaya dev, altın iplikle işlenmiş yıldız motifli, bordo kadifeden tenteli, Mısır tarzında dört altın kaplamalı sütunun taşıdığı, dört direkli bir yatak egemendi. O yıldızlı kumaşın altında iç çekiş ve fısıltıyla söylenen kaç sırrın kaldığını kim bilebilirdi? Yıldızlı çerçevesi büyük aynalı banyodaki aslan pençeli dört bronz ayak üzerinde duran emaye küvetin yanına bariz bir isteksizlikle bir duşakabin yaptırılmıştı.

Dekoratif bir konseptin unsurları mı, önceki benzeri deneyimlerin izlerini silme girişiminde bulunmadan geçmiş yıllarda yarım yamalak uygulanan iç dekorasyon konusundaki çeşitli ve farklı fikirlerin ürünleri mi, yoksa eski seyyahlar tarafından unutulup hizmetçi kızların, tarihin rastlantısal çökeltilerin dağınık tortularının giderilemeyeceğinden dolayı bugünü şekillendirdiği felsefi inancıyla, bugüne dek izlerini silmeyi reddettikleri eşyalar mı olduğu kestirilemeyen eski kitaplar, bakır zil, Atlas'ın omzunda taşıdığı yarım yerküre şeklinde bir küllük, fare kafatası, çeşitli yazı malzemeleri, kılıflı bir monokl, doludurulmuş bir peçeli baykuş, puro makası, pusula, gölge oyunu figürü, içinde tavus kuşu tüyleri bulunan piringten bir vazo, bir spreyli şişe ve fındıkkıran görevi de yap-

tığı belli olan ahşap bir keşiş gibi sanki kıyıya vurmuş izlenimi veren objeler vardı süitte.

Parmağımı onaylayıcı bir niyetle altın kaplamalı lamb-riler üzerinde gezdirip toprak rengi ağır perdelerin kalınlığını hissederken ve gül bahçesine –veya ondan geriye ne kaldıysa– ve bozuk fiskiyeli havuza bakan terasa açılan kapıları açmak için sandalyeyi kenara iterken odayı ayrıntılarıyla yazmak için yeterli vaktimin olacağını düşündüm. Çünkü burası iyiydi, hatta mükemmeldi ve nereye gideceğime karar verene dek kalmamam için hiçbir sakınca göremiyordum.

Terasa açılan pencerenin önüne konulmuş, 30’lu yıllardan kalma ve daha hafif ağaç türleriyle zevkli bir şekilde kakma, sade ancak sağlam ve konforlu çalışma masasıyla eşleştirilmiş zarif, geniş abanoz masayı içeri girer girmez fark etmiştim. Takım elbiseler ve gömleklerimi arka odadaki gardıroba asmadan önce çalışma masasını kendi alanım olarak imlediğim ritüeli uyguladım. Yanımda getirdiğim boş defterlerimi masasının sol tarafına yığdım, dolmakalemimi yanına koydum. Sevdiğim siyah mürekkepli kavanozu ulaşılabilir bir yere yerleştirdim. MacBook’umu çantasından çıkarıp masanın sağ tarafına koydum. Fişini prize taktım.

Çünkü dökülen lüksün ve çatırdayan ihtişamın arasında, solmuş bir buketten çıkacak bir taçyaprağı misali bir anlığına kendini gösterecek bir kavrayışın pasif bekleyişi içinde zamanı hüzünlü bir şekilde geçirmek için gelmemiştim Grand Hotel Europa’ya. O kavrayışı kendim yaratmak istiyordum ve bu yüzden de çalışmalıydım. Beni bir arı sürüsü gibi kovalayan ve net düşünmemi engelleyen hatıralarıma çekidüzen vermeliydim. Venedik’i ve bütün olanları gerçekten unutmak istiyorsam önce her şeyi olabildiğince eksiksiz hatırlamalıydım. İnsan unutmak istediği her şeyi hatırlamazsa, unutmak is-

tediklerinin bir kısmını unutma riskini göze alır. Her şeyi yazmak zorundaydım, her ne kadar anlatma zorunluluğunun, Aeneas ve Dido'nun sözleriyle, acıyı tazeleyeceğinin farkında olsam da. Ancak hesabı çıkarmak için önce kaydetmek gerekiyordu. Kaynağınız net olmadan hedefiniz olamazdı, geçmişinizin okunabilir bir versiyonu olmadan geleceğiniz olamazdı. Elimde bir kalemle daha iyi düşünebiliyordum. Mürekkep, netleştiriyordu. Ancak olanları kaydederek düşüncelerimi kontrol altına alabiliyordum. Kendime verdiğim görev buydu. Bunun için gelmiştim buraya.

Bunu ertelemenin bir anlamı yoktu. Bittiğinde bitecekse, en kısa zaman içinde başlanması daha iyi olurdu. Sabah başlayacaktım.

Arka odaya yürüyüp kendimi sayvanlı karyolaya sırtüstü bıraktım. Sadece otel yataklarının yaylanabildiği gibi coşkunca yaylandı bedenimle birlikte. Sabah nereden başlayacaktım? En doğrusu başından başlamaktı. Başımın üzerindeki bordo gökyüzündeki yıldızlara bakıyordum. Başlangıç ertelenebilir, diye düşündüm. Bunun yerine beklentilerimin en yüksek olduğu andan başlamalıyım. Görevimi yerine getirmem nasıl Grand Hotel Europa'yla gelişimle başladıysa, yeniden kurgulamamı da Venedik'e gelişimle başlatmalıyım. Batan kenti gözümde canlandırıyor, geçmişin sallantısını hissediyordum; derin bir uykuya daldım.

İKİNCİ BÖLÜM

Verilen Sözler Meydanı

1

İnsan Venedik'e her gelişinde ilk kez gelmiş gibi oluyor. Birçok kez gitmeme, suarelerde meşhur Tiziano ve Tintoretto isimlerini zikretmeme, kıpkırmızı yüksek hızlı tren beni karayolu üzerinden Mestre'den eski kente götürürken anlamlı bir şekilde fren yapmaya başladığında deneyimli bir şekilde gazetemi okumaya devam etmeme ve kente girişime normal bir giriş gibi bakmaya ve içimdeki olası bir huzursuzluğu yerime yerleşinceye dek erteleme-ye karar vermeme rağmen gardan çıkıp kentin artık klişeleşmiş manzarası kaygısızca ve görünürde masumca gözlerimin önüne serilince bir an nefesimi tutmuştum.

Venedik, beni bekleyen bir sevgili gibi gülümsüyordu. Sabırla pencereden baktığı yüzlerce yıl, onu dinginleştirip güzelleştirmişti. Yumuşak, sıcak kollarını hem kader hem menzil olan özlem dolu kucaklaşma için açarken mücevherleri şingirdiyordu ve kısa bir an kıkırdamıştı, nihayetinde her şey aşikâr olduğu için. Ebediyete dair bir şeyler fısıldarken ne söylediğinin farkındaydı. Bütün eğlencelere yetecek kadar elbisesi vardı.

Sizi bekleyen bir sevgiliniz olduğunda varacağınız daha iyi bir kent olamazdı. Clio önden gitmişti. Görevle-

ri paylaşmıştık. Eski evlerimizi tertemiz teslim etmek ve ev sahipleriyle son formaliteleri halletmek benim görevimken, Clio yeni evimizi hazır hale getirmek ve taşıma şirketini karşılamak için benden önce Venedik'e gitmişti. Fazla eşyamız yoktu. Çoğunluğu kitaplarından oluşuyordu. Ağır bir mesleğinin olduğu şakasını daha önce yapmıştım. Sanat tarihi, ağırlığı olan bir daldı. Bu şakayı da daha önce yapmıştım. Ancak telefonda taşıma işlerinin iyi gittiğini söylemişti. Kutuları açmaya başlamıştı bile. Beni bekliyordu. Beni seviyordu.

Göz kırpan bina cephelerinin arkalarında bir yerde, kentin inleyen mozolesinde Calle Nuova Sant'Agnese adlı bir sokak olacaktı. Sevgilimi bulmak için o sokağı bulmam yeterliydi, üzerinde taşınma tişörtü ve eşofmanıyla, uzun, siyah saçlarını pratik bir topuzla toplamış, belki de burnunda bir boya lekesi, tıpkı genç, mutlu çiftlerin oynadığı reklam filmlerindeki gibi, üzerinde her daim güneşin parıldayacağı ve asıl yaşamımın başlayacağı evde, taşınma kutularının arasında. Akşam balo elbisesini giyecek, el ele meydanlarda, dar sokaklarda ve karanlık kanallarda maceralara yelken açacak ve kentin neredeyse içinde boğulduğu yankılanan tarihine muhteşem ve görkemli bir hikâye ekleyecektik.

2

Bagajım yoktu. Bütün eşyalarımı taşıma şirketine vermiştim. Yürüyecektim. Bu düşünce beni sevindirmişti. Bütün tren yolculuğu boyunca cep telefonumun yardımıyla gar ile Calle Nuova Sant'Agnese arasındaki güzergâhı ezberlemeye vaktim olmuştu. Sokaklarda kaybolmak için yeterince vaktim olacaktı. Normal şartlar altında can atardım buna; ancak şimdi hedefime odaklanmayı yeğliyorum. Clio'yu görmek istiyordum.

Ponte degli Scalzi'nin yüksek merdivenlerini Zeus sunağını çıkıyormuş gibi çıktım. Yeni köprü inşa edilmeden önce Canal Grande'yi geçmek, sadece üç noktadan mümkündü ve insana yapılabilecek büyük bir ayındı. Ellerimi mermer köprü tirabzanlarına yaslamış, bir bariyerden çok bir yaşam hattı olan yeşil-mavi sudaki yoğunluğa bakıyordum. Kanal, yaptığı müdahalenin, saten ayakkabılarıyla dolaşmaya çıkan asiller için kenti neredeyse geçilmez kıldığını görünce sadistçe gülen ancak ertesi gün, tekrar ayıldığında hiç ummadığı bir şekilde kentin bütün bölgelerini güzel, aheste bir şekilde birbirine bağlayan muhteşem bir su yolu yarattığının farkına varan sarhoş bir tasarımcı tarafından özensizce çizilmiş bir S harfinin ayna görüntüsü gibi kent haritasının üzerine karalanmıştı.

Evet, gondollar. İlk gördüğüm şey de gondollardı. Resimlerdekilere daha büyük, daha ağır, daha gerçektiler. O şeylerin 21. yüzyılda hâlâ var olmaları nereden bakarsanız bakın gülünçtü, tıpkı mucizevi bir şekilde turistler için yeniden canlandırılmış tarihöncesi su kuşları gibi. Ancak Venedik'te anakronizmden bahsedilemezdi. Koşuşturmayla, üretkenlikle ya da faydayla hiçbir ilgisi olmayan bu kentte modern zamanın kendisi bir anakronizmdi. Burada zaman, devinen bir geçmişin gölgesinin hülyasıyla melankoli ve özlem içinde süzölmeye devam ediyordu.

Clio'yu bulacağımı bildiğim istikamete doğru ilerlediğinden Calle Lunga'da dümdüz yürümek çok cazipti. Ancak hiçbir yere çıkmayan bir kentte istikamet bir şey ifade etmiyordu. Haritaya bakınca kırmızı pelerin görmüş bir boğa gibi avlu ve avlu bahçelerinde mahsur kalacağımı anlamıştım. Venedik'in bir şehir planının olduğunu varsayamazdım. Zamanında planlı bir yol boyunca belirli arsalar inşa edildiği söylenemezdi. Geçen yüzyıl-

Ilja Leonard Pfeijffer adlı bir yazar kitle turizmi üzerine bir kitap hakkında araştırma yaparken acı bir ayrılık yaşar ve anılarını düzene sokmak için her şeyi bırakmaya karar verir. Bu iş için seçtiği yer, görkemli geçmişi ve bir dizi tuhaf karakterin yaşadığı belirsiz geleceğiyle Grand Hotel Europa'dır. Yazar, Caravaggio'nun son tablosu hakkında cüretkâr bir teori geliştiren İtalyan sanat tarihçisi Clio'yla ilişkisini yazarken geçmişi yeniden kurma görevini de üstlenir. Otelin konuklarıyla girdiği sohbetler, onu eski dünya ve yaşlı kıta Avrupa hakkında düşünmeye iter.

Grand Hotel Europa, geçmişinin ağırlığı altında ezilen Avrupa ve bu kıtanın geleceği hakkında kışkırtıcı, deyiş yerindeyse iç gıcıklayıcı bir roman.

#avrupa #avrupalılık #kültür #sanat #politika #turizm

